

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)
den 22 november 2001 *

I de förenade målen C-541/99 och C-542/99,

angående en begäran enligt artikel 234 EG, från Giudice di pace di Viadana (Italien), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i de vid den nationella domstolen anhängiga målen mellan

Cape Snc

och

Idealservice Srl (C-541/99),

och mellan

Idealservice MN RE Sas

och

OMAI Srl (C-542/99),

* Rättegångsspråk: italienska.

angående tolkningen av artikel 2 b i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäligen villkor i konsumentavtal (EGT L 95, s. 29; svensk specialutgåva, område 15, volym 12, s. 169),

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden F. Macken (referent) samt domarna C. Gulmann och J.-P. Puissochet,

generaladvokat: J. Mischo,
justitiesekreterare: avdelningschefen D. Louterman-Hubeau,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Italiens regering, genom U. Leanza och G. Castellani Pastoris, i egenskap av ombud, biträdda av D. Del Gaizo, avvocato dello Stato,
- Spaniens regering, genom S. Ortiz Vamonde, i egenskap av ombud,
- Frankrikes regering, genom K. Rispal-Bellanger och R. Loosli-Surrans, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom M. França och P. Stancanelli, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 17 maj 2001 av: Idealservice Srl, företrätt av R. Chiericati, avvocatessa, Italiens regering, företrädd av D. Del Gaizo, och kommissionen, företrädd av M. França och P. Stancanelli,

och efter att den 14 juni 2001 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Giudice di pace di Viadana har, genom två beslut av den 12 november 1999 som inkom till domstolen den 31 december 1999, i enlighet med artikel 234 EG ställt tre frågor till domstolen angående tolkningen av artikel 2 b i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäligen villkor i konsumentavtal (EGT L 95, s. 29, svensk specialutgåva, område 15, volym 12, s. 169, nedan kallat direktivet).

- 2 Frågorna har uppstått i två tvister mellan Cape Snc (nedan kallat Cape) och Idealservice Srl samt mellan Idealservice MN RE Sas och OMAI Srl (nedan kallat OMAI) beträffande verkställighet av standardavtal med en prorogationsklausul till förmån för Giudice di pace di Viadana, vilken Cape och OMAI har bestridit på grundval av direktivet.

Tillämpliga bestämmelser

- 3 Enligt artikel 1.1 i direktivet syftar detsamma till att närma medlemsstaternas lagar och andra författningar till varandra i fråga om oskäliga villkor i avtal som sluts mellan en näringsidkare och en konsument.
- 4 Artikel 2 b i direktivet har följande lydelse:

”I detta direktiv avses med

...

- b) ’konsument’: en fysisk person som i samband med avtal som omfattas av detta direktiv handlar för ändamål som faller utanför hans näring eller yrke.”

5 Enligt artikel 2 c definieras "näringsidkare" som "en fysisk eller juridisk person som i samband med avtal som omfattas av detta direktiv handlar för ändamål som har samband med hans näring eller yrkesverksamhet, oavsett om den är offentlig eller privat".

Twisten vid den nationella domstolen och förhandsfrågorna

6 Idealservice MN RE Sas och Idealservice Srl (nedan kallade Idealservice) slöt den 14 september 1990 respektive den 26 januari 1996 två avtal med OMAI och Cape om leverans av dryckesautomater vilka installerats i de senares lokaler. Automaterna var enbart avsedda för bolagens personals räkning.

7 Inom ramen för verkställigheten av nämnda avtal bestred Cape och OMAI ett betalningsföreläggande med angivande av att prorogationsklausulen var oskälig i den mening som följer av artikel 1469a, punkt 19 i den italienska civillagen och att den följaktligen inte kunde göras gällande mot avtalsparterna i enlighet med artikel 1469d i samma lag.

8 Den nationella domstolen har konstaterat att dess behörighet att pröva de två tvisterna beror på tolkningen av nämnda bestämmelser i den italienska civillagen vilka utgör ett "slaviskt införlivande" av direktivet. Särskilt begreppen näringsidkare och konsument i artikel 1469a i civillagen har kopierats ordagrant från de definitioner som ges i artikel 2 i nämnda direktiv.

9 I båda målen har Idealservice hävdad att Cape och OMAI inte kan anses som konsumenter vid tillämpningen av direktivet. Förutom att det rör sig om bolag och inte om fysiska personer har Cape och OMAI undertecknat de ifrågavarande avtalen inom ramen för sin företagsverksamhet.

10 Giudice di pace di Viadana ansåg att tvistens utgång var beroende av tolkningen av direktivet och beslöt därför att vilandeförklara målet och att ställa följande frågor, vilka är identiska i målen C-541/99 och C-542/99, till domstolen:

”1) Kan en företagare anses vara en konsument då han ingår ett avtal med en annan företagare i en form som den sistnämnde föreskriver, i den mån som detta ingår i dennes normala näringsverksamhet, och enbart för sin egen personals räkning köper en tjänst eller en vara, vilken helt faller utanför och är avskild från hans normala näring eller yrkesverksamhet, och kan det i sådant fall sägas att denne företagare handlade för ändamål som inte har samband med företaget?

”

2) Om den föregående frågan besvaras jakande, kan det då anses att alla personer och associationer är konsumenter när de ingår en rättshandling som inte har samband med eller inte fyller någon funktion i deras normala näring eller yrkesverksamhet, eller avser begreppet konsument uteslutande fysiska personer, varvid alla andra personer är uteslutna?

3) Kan ett bolag anses vara en konsument?”

- 11 Genom beslut som har meddelats av domstolens ordförande den 17 januari 2000 har målen C-541/99 och C-542/99 förenats vad gäller det skriftliga och det muntliga förfarandet och domen.

Den andra och den tredje frågan

- 12 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra och den tredje frågan, vilka skall prövas först, för att få klarhet i huruvida begreppet konsument, såsom det definieras i artikel 2 b i direktivet, skall tolkas så att det endast avser fysiska personer.
- 13 Idealservice, den italienska och den franska regeringen samt kommissionen har hävdat att begreppet konsument enbart avser fysiska personer.
- 14 Den spanska regeringen har däremot påstått att även om juridiska personer enligt gemenskapsrätten i princip inte betraktas som konsumenter i den mening som följer av direktivet utesluter gemenskapsrätten inte en tolkning som ger de senare en sådan ställning. Den spanska regeringen har tillsammans med den franska regeringen gjort gällande att den definition som direktivet ger av en konsument inte utesluter möjligheten att, i medlemsstaternas nationella rättsordningar, vid införlivandet av detta, bolag betraktas som konsumenter.
- 15 Det skall härvid påpekas att enligt artikel 2 b i direktivet definieras konsument som "en fysisk person" som uppfyller villkoren i denna bestämmelse, medan artikel 2 c i direktivet definierar begreppet "näringsidkare" med hänvisning till såväl fysiska som juridiska personer.

- 16 Det framgår således tydligt av ordalydelsen i artikel 2 i direktivet att endast en fysisk person som ingår ett avtal med en näringsidkare kan anses vara konsument i den mening som följer av nämnda bestämmelse.
- 17 Den andra och den tredje frågan skall därför besvaras så, att begreppet konsument såsom det definieras i artikel 2 b i direktivet skall tolkas så, att det endast avser fysiska personer.

Den första frågan

- 18 Med hänsyn till svaret på den andra och den tredje frågan saknas skäl att besvara den första frågan.

Rättegångskostnader

- 19 De kostnader som har förorsakats av den italienska, den spanska och den franska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 12 november 1999 har ställts av Giudice di pace di Viadana — följande dom:

Begreppet konsument såsom det definieras i artikel 2 b i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäligen villkor i konsumentavtal skall tolkas så, att det enbart avser fysiska personer.

Macken

Gulmann

Puissochet

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 22 november 2001.

R. Grass

F. Macken

Justitiesekreterare

Ordförande på tredje avdelningen